

Vykořeněnost a bezednost

Lev Šestov napsal v roce 1905 knížku, kterou nazval „Apoteos bespočvěnnosti“. Nemám po ruce ruský slovník (asi už jsou všechny svazky v Knihovně V. Havla), ale mám pochybnosti o tom, jak je titul uvedené knížky překládán. V českém překladu to je jako „vykořeněnost“; to odpovídá francouzskému překladu „déracinement“. Angličané si to přeložili jako „groundlessness“, a Němci podobně jako „Bodenlosigkeit“. V ruském slově ovšem tuším (spíše než čtu) „absence spočinutí“, tedy rovněž jako absence pevné půdy pod nohama apod. Slovo „vykořeněnost“ sugeruje jakousi ztrátu dřívějších kořenů. To je ovšem něco naprosto odlišného od představ Lva Šestova, neboť jemu jde právě naopak o to, že „kdo chce skutečně zkoumat život“, „musí být odhodlán ke všemu: musí včas pojmout nedůvěru k logice a nesmí se bát ...“ (etc., s. 22). Je sice pravda, že Šestov mluví o tom, že „člověk dříve nebo později ztratí půdu pod nohama“, ale to vlastně není ztráta, nýbrž první krok k poznání, že to žádná pevná půda nebyla a není. Šestov ovšem má za to, že si člověk na tuto situaci musí zvyknout, že musí začít „žít bez pevné opory nebo na vratké půdě“ a dává asi příliš velký důraz na tu „ex-sistenci“; to jsou nepochybně jeho meze. Ale neříká, že musí resignovat – nikoli: musí žít! „Musí se umět držet zpříma s pohledem upřeným k nebi“, ale zároveň musí „hledat pravdu na zemi“. My jen dodáme: nikoli hledat, ale uskutečňovat, prosazovat – nebo tomu aspoň napomáhat.

(Písek, 150930-2.)